

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the Former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

*POTVRDA PREDSEDAVAJUĆEG SLUŽBENIKA U SKLADU
S PRAVILOM 92 BIS(B)*

Ja, Krystal Thompson, predsjedavajući službenik imenovana na ovu dužnost od strane sekretara Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju, dana 29. oktobra 2001., u skladu s pravilom 92 bis Pravilnika o postupku i dokazima, uz pomoć ovlaštenog prevodioca, potvrđujem:

da je 8. novembra 2001. u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, pristupila sljedeća osoba:

Prezime, ime: Mustafa Fazlić

Datum i mjesto rođenja: 01. 01. 1951., u Lješevu, Ilijaš, Bosna i Hercegovina

Broj lične karte ili broj pasoša: lična karta Bosne i Hercegovine, broj 0101951171779

Prebivalište: Bosna i Hercegovina

- da je u priloženoj izjavi od 22. juna 1997. koju je dolje potpisani potvrdio 8. novembra 2001. rečeni Mustafa Fazlić naveden kao davalac izjave;
- da je gore rečenom svjedoku data verzija izjave na jeziku koji razumije;
- da je predsjedavajući službenik saopštio gore rečenom svjedoku, na jeziku koji on razumije, da protiv njega, ako sadržaj pismene izjave nije istinit i tačan po njegovom najboljem znanju i uvjerenju, može biti pokrenut postupak zbog lažnog svjedočenja;
- da je gore rečenom svjedoku dat na uvid tekst pravila 91 Pravilnika o postupku i dokazima, na jeziku koji razumije;
- da je gore rečeni svjedok deklaracijom potvrdio da je sadržaj njegove pismene izjave istinit i tačan po njegovom najboljem znanju i uvjerenju;
- da svjedok nije bio izložen pritisku i da je dobrovoljno potpisao priloženu deklaraciju 8. novembra 2001.;

- da su prilikom davanja spomenute deklaracije bile prisutne sljedeće osobe:

Paul Basham - istražitelj

Jasmina H. Ibrahimović - prevodilac

Krystal K. Thompson, predsjedavajući službenik

Dodatne opaske:

Nema

Dana 8. novembra 2001.

U kancelariji MKSJ u Sarajevu, Bosna i Hercegovina

Potpis predsjedavajućeg službenika

/potpisano/

02132112

**DEKLARACIJA OSOBE KOJA JE DALA PISMENU IZJAVU
U SKLADU S PRAVILOM 92 BIS**

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the Former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

Ja,

Prezime, ime: FAZLIĆ, Mustafa

Datum i mjesto rođenja: 01.01.1951

Identifikacioni broj ili broj pasoša: Identity Card 0101951171779.

ovime potvrđujem, u prisustvu predsjedavajućeg službenika Krystal Thompsom da je sadržaj pismene izjave (izjava) koju sam dao (-la) dana: 22nd June 1997 i koja je priložena ovoj deklaraciji, po mom najboljem znanju i uvjerenju, istinit i tačan.

Uručena mi je i kopija pravila 91 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda na jeziku koji razumijem i znam da protiv mene može biti pokrenut krivični postupak zbog lažne izjave, ukoliko sadržaj moje pismene izjave (pismenih izjava) nije istinit i tačan.

Dana: 8th November 2001

U: ICTY Sarajevo Field Office, Sarajevo, Bosnia Herzegovina.

potpis davaoca deklaracije

potpis predsjedavajućeg službenika

02132113

Original: engleski

MEĐUNARODNI SUD ZA KRIVIČNO GONJENJE OSOBA
ODGOVORNIH ZA TEŠKA KRŠENJA MEĐUNARODNOG PRAVA
POČINJENA NA TERITORIJI BIVŠE JUGOSLAVIJE OD 1991.

IZJAVA SVJEDOKA

PODACI O SVJEDOKU:

Ime: Fazlić Mustafa
prezime ime

Nadimak/pseudonim:

Adresa:

Datum rođenja: 1. januara 1951.

Pol: muški

Nacionalnost: Bosanac

Vjeroispovijest: muslimanska

Trenutno zanimanje: električar

Jezik/jezici koje govori: bosanski

Jezik/jezici koje piše: bosanski

Datum(i) razgovora: 22. juna 1997.

Razgovor(e) vodili: Stephen R. Upton

Prevodilac: Ašida Zaimović

Jezici korišteni u toku razgovora: bosanski i engleski

Imena svih osoba prisutnih tokom razgovora: Henriette De Ruiter

Potpis: /potpisano/

02132114

IZJAVA SVJEDOKA

Oženjen sam, imam 46 godina i dvoje djece. Živim u Lješevu, opština Ilijaš. Zaposlen sam kao električar u «Elektroprenosu» Sarajevo, preduzeću za distribuciju električne energije.

Obvezni vojni rok u JNA sam služio od 1970. do početka 1972. godine. Vršio sam neke dužnosti kao rezervista, ali ne mnogo. U Armiju BIH sam stupio u aprilu 1993., a iz nje sam otpušten 24. aprila 1996.

Prije sukoba živio sam u Lješevu, selu od pet do šest stotina stanovnika. Bio sam član SDA, u stranku sam se učlanio u vrijeme izbora 1991. godine. Prije izbora sam odlazio na sastanke. U stranci nisam bio aktivan te do početka 1992. više nisam odlazio na sastanke. U Lješevu smo imali ogranak SDA, koji je bio aktivan prije izbora. U Lješevu je i SDS imao aktivni ogranak.

Prije sukoba 1992., godine, među nas se uvukao strah iz više razloga. U okolini se kretao veliki broj srpskih vojnika koji su nešto pripremali. Većina tih vojnika bili su Srbi mještani, ali bilo je i nešto nepoznatih vojnika iz drugih područja. Noćna pucnjava je počela u martu i aprilu 1992. U tom istom periodu, neki su Muslimani iz našeg sela počeli na svoju inicijativu seliti prema Brezi i Visokom. Ta je cesta tada bila otvorena, ali kasnije je blokirana. Na putevima iz Lješeva bili su kontrolni punktovi, ali u početku se kroz njih još moglo proći. Situacija je bila takva do napada na Lješevu, do kojeg je došlo u četvrtak, 4. juna 1992. u večernjim satima.

Kada sam odlazio i vraćao se s posla, autobus su često zaustavljali i kontrolisali uniformisani i naoružani Srbi. Rekli su da su vojna policija. Dokumente su tražili uglavnom od Muslimana i Hrvata. Ako su mislili da je neko sumnjiv, skinuli bi ga s autobusa i naredili mu da se vrati kući. To bi mogli da budu ljudi iz opštine Visoko, budući da smo zajedno autobusom odlazili na posao. Neki su Srbi prestali odlaziti na posao u februaru 1992.

U mome selu Srbi su bili u manjini, ali viđao sam vojne i obične kamione koje su preuzele srpske jedinice kako dolaze u selo i Srbima dijele oružje. Jedan moj komšija Srbin dao je svoj kamion vojsci na upotrebu. Viđao sam ga kako uniformisane Srbe vozi na položaje u brdima. Srbi su otvoreno nosili oružje, i to poluautomatske puške i puške. Vidio sam i kako teško artiljerijsko oruđe odvoze na brdo nasuprot Lješeva. To su obično radili noću. Nakon što su Srbi dobili oružje, a mi prestali da radimo, situacija u selu se promijenila. Neki su ljudi i dalje razgovarali sa svojim komšijama Srbima. Srbi su govorili da se ni zbog čega ne treba brinuti i da nema razloga za odlazak. Rekli su da su oružje dobili samo da zaštite cijelo selo. Rekli su da strahuju od napada, ali naravno nikada nisu kazali čijeg.

U Lješevu smo čuli za sukob u Sarajevu i drugim mjestima. Dana 29. aprila, rečeno nam je da prestanemo raditi. Vrijeme sam ispunjavao obrađujući zemlju oko svoje kuće. Organizovali smo stražu da pazimo šta se noću događa u našem selu. Nismo organizovali nikakvu odbranu, nismo kopali rovove niti išta tome slično. Početkom

Presiding
Officer

02132115

maja došla je srpska policija iz Ilijaša i tražila da im predamo svo oružje. Mislim da je većina stanovnika oružje predala. Ja nisam imao oružje da predam.

Kada je 4. juna došlo do napada, bio sam kod kuće i obrađivao zemlju. Gledao sam vijesti na televiziji, a onda smo otišli k mom bratu u susjednu kuću. Srbi su već okružili selo, a onda je pješadija na selo otvorila vatru. Nije to bilo prvi put da pucaju, ali pucnjava obično nije dugo trajala. Te su noći pucali iz svih pravaca. Kasnije je otvorena i artiljerijska vatra i tako je to trajalo cijelu noć uz kratka zatišja. Mi smo sa svojim ženama i jednim komšijom Hrvatom bili u kući moga brata. Majku i djecu sam izveo iz Lješeva i odveo ih za Visoko dok je to bilo moguće, nekih petnaest dana prije napada.

Sljedećeg dana nastavili su pucati. Kada je pucnjava prestala, naše su kuće opkolile grupe srpskih vojnika. Vidjeli smo da su neke naše komšije već odvedene. Došli su do naše kuće, zapucali u vrata i rekli da se predaju oni koji su unutra. Zatim su s puškama ušli u kuću, a mi smo se predali. Pitali su imamo li oružje ili novaca i tražili su da im pokažemo što imamo u kući. Ti su ljudi nosili stare uniforme JNA, a lica su im bila maskirana. Takođe su nas pitali imamo li stare uniforme, ali mi smo ih nešto ranije vratili vojsci. Zatim su nas izveli napolje i naredili nam da idemo do ceste. Vidio sam kako iz moje kuće izlazi još jedna grupa vojnika, a među njima sam prepoznao Radu Cicovića jer smo zajedno radili. Pitao sam ga što se događa. Rekao je da samo kontroliraju i prošao pored mene. Rečeno nam je da idemo prema željezničkoj stanici, jer da je tamo navodno bezbjednije nego u selu. Do željezničke stanice smo sprovedeni pod pratnjom.

Na stanici su već bili neki ljudi, a onda je dovedeno još ljudi iz sela. Neki su zarobljenici odvedeni u centar starog dijela sela, a kasnije sam čuo da je među njima bio i moj stariji brat. Dok smo bili na željezničkoj stanici, shvatili smo na osnovu nečega što su Srbi govorili da su neki Muslimani ubijeni. Pitali smo Srbe što se događa i tražili da razgovaramo s Kojom Glišićem, predsjednikom SDS-a Lješeva, ali on nije došao. Na stanicu su stigla dva autobusa i neki pripadnici srpske policije. Razdvojili su muškarce od žena i naredili nam da uđemo u različite autobuse. U autobuse smo morali da uđemo s rukama na glavi, a morali smo proći kroz kordon policajaca. Dok smo išli prema autobusu, oni su nas zatočenike nasumce udarali. U autobusu su nam naredili da pognemo glave. Prijetili su nam i nazivali nas pogrdnim imenima. Rekli su da je to Alijina greška što smo htjeli da imamo vlastitu državu.

Odveli su nas u Podlugove, u jednu zgradu koja je nekada bila škola, a zatim skladište preduzeća «Iskra». Smješteni smo u dva dijela te zgrade. Nismo stvarno bili razdvojeni, budući da je zid između ta dva dijela bio srušen. Muškarci su bili u jednom dijelu prostorije, a žene u drugom. Iz Lješeva je dovedeno nas dvadesetoro, ali kasnije su stigli drugi ljudi iz Ilijaša. Na kraju je u toj prostoriji bilo oko 120 zatvorenika. U početku nam je dozvoljeno da budemo sa svojim ženama, ali žene su oslobođene nakon tri-četiri dana. U zatvor su došla dva maloljetna dječaka od 16 – 17 godina i njih su držali s nama cijelo vrijeme dok sam ja bio tamo.

Ja sam tamo bio zatočen 73 dana. U tom zatvoru nije bilo službenih ispitivanja. Rečeno nam je da nismo ništa loše učinili, da ni za što nismo optuženi, da smo zarobljeni samo zbog razmjene, te da će nas uskoro razmijeniti. U Podlugovima nismo bili zlostavljani, no tamo je bio samo jedan WC, a pitke vode nije bilo. Porodica

02132116

jednog Srbina koji je stanovao u blizini donosila bi flaše vode i davala nam ih kroz prozor. Hrane nismo dobivali dovoljno, ponekad pola komada hljeba, a ponekad nismo dobivali ništa za jelo. Ponekad bi nam lokalni Srbi donijeli nešto hrane. Morali smo da spavamo na drvenom podu, a ćebadi nismo imali. Iz tog zatvora nikada nismo morali da odlazimo na rad, ustvari, uopšte nismo izlazili.

Jednoga dana došao je neki čovjek koji se predstavio kao srpski ministar pravde. Rekao je da nas moraju premjestiti zato što su tu uslovi suviše loši. Polovinom augusta, oko 17. premješteni smo u Semizovac. Zatvoreni smo u kuću jednog Muslimana po imenu Planjo. Tamo smo našli druge zatvorenike iz Semizovca i okolnih mjesta. Neki od nas otišli su u podrum u jednu sobu gdje je bilo kreveta. Neki su otišli u prizemlje gdje smo dobili nešto ćebadi i nekakve dušeke za spavanje.

Nekoliko dana kasnije pitali su nas da idemo na rad. Neki su zatočenici htjeli ići raditi pošto smo dobivali hranu i cigarete. Kasnije nam je svima naredeno da idemo na rad, vozili su nas kamionima, a ponekad autobusima da radimo na liniji fronta ili da siječemo drvo za vojsku. Morali smo kopati rovove i graditi bunkere za srpske vojnike na liniji fronta. Osim toga, morali smo da nosimo municiju i radimo druge poslove na liniji fronta. Gotovo svaki dan su nas vodili na liniju fronta. Ako nas nisu vodili u šumu da siječemo drva, vodili su nas na liniju fronta, a to je bilo češće. Kada smo radili dobijali smo više hrane, vojnici bi nam davali nešto svoje hrane i cigareta. Dok su radili na liniji fronta zatočenici su ginuli i bili ranjavani. Dok smo kopali rovove počela bi pucnjava, pa bi zatočenici ginuli i bili ranjavani uglavnom iz pješadijskog oružja. Na rad na liniji fronta su nas vodili na razne položaje, na brdo Žuč, u Kremeš, Ravne, Donju Vogošću, Krtine i u preduzeće «Pretis», gdje su bili rovovi.

Ja sam tri puta korišten kao živi štit. Prvi put je bilo najgore. Bilo je to 17. ili 18. septembra. Kao i obično, morali smo da izidemo iz kuće i da se ispred nje postrojimo. Mislili smo da će nas voditi na rad na linije. Zatim je neko rekao da 50 zatvorenika ide na jedno mjesto. Mislili smo da to nije uobičajeno jer nas je bilo toliko. Nismo znali što se događa dok nismo došli na jedno mjesto na Žuču, u blizini linije fronta. Tamo je bio veliki broj vojnika, mnogo veći nego obično. Kada smo sišli s kamiona vidjeli smo da su vojnici došli iz Srbije. Govorili su srbijanskim dijalektom. Htjeli su odmah da nas ubiju, ali drugi su nas vojnici pokušali zaštititi od njih tako što su nas odveli malo dalje. Odveli su nas u jednu veliku rupu, a zatim tražili da iz rupe iziđe dvadeset zatočenika. Razdvojili su nas od ostatka grupe i naredili nam da se postrojimo. U toj smo grupi bili ja i moj brat Hasan. Oficir nas je pitao je li nam iko objasnio što moramo raditi. Rekli smo da ništa ne znamo. Rekao nam je da moramo hodati ispred njihove vojske, a vojnici koji budu iza nas naređivat će nam šta da radimo. U tom trenutku su granatirali položaj koji su se spremali da napadnu. Postrojeni smo u jedan red ispred srpskih vojnika. Vojnik koji je stajao iza mene rekao mi je da se maknem pet do deset metara ispred njega i da hodam prema linijama Armije BIH. Reкао mi je i da gledam u zemlju da tražim mine te da mu kažem ako ih ugledam. Takođe mi je rekao da samo treba da slušam njegova naređenja. Počeli su pucati iza naših leđa. Vojnici su išli polako iza nas, a s vremena na vrijeme naređivali su nam da stanemo, a onda opet da krenemo. Cijelo su vrijeme pucali iza naših leđa. Mislim da je između dviju linija bila velika udaljenost, a onda je počela pucnjava s bosanskih linija. Pucnjava je postala jača, a oni su nam i dalje naređivali da idemo naprijed i da se zaustavljamo. Moj brat, koji je bio lijevo od mene, pogođen je. Jednom mi je naredeno da stanem i da se s jednim drugim srpskim vojnikom vratim po još municije. Kada sam išao po municiju vidio sam da su neki srpski vojnici kao i neki zatvorenici

Presiding
Officer

02132117

ustrijeljeni. Kasnije sam vidio da je među njima bilo poginulih i ranjenih. Kada sam došao da uzmem municiju rekli su mi da ostanem, jer me tu više trebaju nego na liniji, ali vojnik s kojim sam došao naredio mi je da se vratim s njim otkud smo došli. Ponovno sam korišten kao živi štit. Kako su neki zatvorenici pogodeni, mijenjali su ih drugi koji su ostali u onoj rupi. Išli smo još malo dalje dok nisu procijenili da je preopasno da se ide dalje. Sva ova aktivnost trajala je skoro cijeli dan, od kada smo ujutro tu stigli do kasnog poslijepodneva.

Dobili smo naređenje da se povučemo za 200 metara, pa onda još 100 metara, a zatim su nam rekli da prikupimo municiju. Dok sam skupljao municiju vidio sam neke mrtve zatvorenike. Dvojicu tih zatvorenika koji nisu davali znakove života sam prilično dobro poznao. Jedan mladić koji je imao 21 godinu bio je iz porodice Rizvo (ime nepoznato) iz Ilijaša, a druga osoba zvala se Nusret iz Bioče. Rizvin otac zvao se Hasan. On je bio tamo i kasnije je poginuo. Kada smo se vratili na zbornu mjesto, pitao sam gdje mi je brat, a vidio sam da nas mnogo nedostaje. Jedan naš komšija rekao mi je da je brat ranjen i da je odveden u dom zdravlja. Kasnije su mi rekli da je teško ranjen. Nisam saznao istinu dok nisam oslobođen. Jedan drugi ranjeni zatvorenik kojega su odveli s mojim bratom, Zijad Avidbegović, je preživio. Rekao mi je da su njega i mog brata odveli u Vogošću, a zatim na Pale. Kada su stigli na Pale, Zijad je čuo jednog Srbina iz pratnje kako kaže da mi je brat gotov. Zijada su odvezli za Beograd, a mog su brata ostavili na Palama i nakon toga nikada više nismo čuli što se s njim desilo. Kada sam razmijenjen, na spisku se pojavilo Hasanovo ime prekriziženo, što je značilo da je mrtav. Tako mi je to objasnio predstavnik Međunarodnog Crvenog krsta ili Komisije za razmjenu.

Sljedećeg sam dana odveden u Rajlovac gdje smo morali iskrcavati drvo. Od komandira logora Brane Vlačić zatražio sam da me se toga dana ne šalje na Žuč. Rekao sam mu da se ne osjećam dobro, a on mi je dozvolio da radim u Rajlovcu.

Sljedećeg dana su nas vratili na Žuč na pretraživanje terena, da vidimo da nema mina, tako da bi mogli postaviti nove linije. Linije Armije BiH bile su na istom mjestu, ali srpske su se linije malo približile.

Nekoliko dana kasnije vratili smo se na Žuč i trojici od nas četvorice dali su bacač plamena. Rečeno nam je da idemo naprijed i palimo šumu i bosanske rovove ispred nas. Na nas su otvorili vatru sa bosanskih linija, ranjeno je još nekoliko zatvorenika, pa nam je naređeno da se povučemo.

Nakon nekoliko dana došlo je do novog napada na Žuč, pa su nas ponovno postavili kao živi štit. Jednoj je grupi naređeno da ide ispred tenka, a neki su morali da idu sa strane, pored tenka. Ja sam bio tamo, a meni su naredili da nosim municiju. Neki su zatvorenici toga dana teško ranjeni, ne sjećam se je li iko poginuo. Dok se taj tenk kretao prema naprijed počeo je pješadijski napad, a ja sam morao da idem naprijed sa srpskim vojnicima. Napad je trajao čitavo jutro, a u jednom je trenutku vozač tenka izgubio kontrolu nad njim. Iskočio je, a tenk je krenuo prema bosanskim linijama. Nekim zatočenicima je naređeno da odu do tenka i da iz njega pokušaju donijeti municiju. Dok su pokušavali da izvuku municiju, ranjena su trojica ili četvorica zatvorenika. Napad je tada prekinut, pa smo se vratili na liniju. Nisam siguran je li iko od zatvorenika toga dana poginuo. Dana 25. oktobra, razmijenjen sam s još 52

Presiding
Officer

02132118

zatvorenika iz zatvora Semizovac. Prešao sam liniju između Breze i Podlugova. Mislim da nas je pratila vojna policija.

Dana 3. novembra 1992., bosanskim sam vlastima dao izjavu o onome što sam doživio od početka sukoba u Lješevu, kada sam zatočen i kako se prema meni postupalo dok sam bio u zatočeništvu. Prepoznajem primjerak tog dokumenta, a jedan primjerak te izjave za Međunarodni krivični sud potpisao sam i datirao. Pročitao sam taj primjerak izjave koja je tačna i istinita po mome najboljem sjećanju.

Inicijali: _____

POTVRDA SVJEDOKA

Izjava mi je glasno pročitana na bosanskom jeziku i sadrži sve što sam rekao po svom znanju i sjećanju. Izjavu sam dao dobrovoljno i svjestan sam da se može upotrijebiti u sudskom postupku pred Međunarodnim sudom za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991, kao i da mogu biti pozvan da javno svjedočim pred Sudom.

Potpis: /potpisano/

Datum: 22. juna 1997.

02132119

POTVRDA PREVODIOCA

Ja, Ašida Zaimović, prevodilac, potvrđujem sljedeće:

- 1) Odgovarajuće sam kvalifikovana i ovlaštena od strane Sekretarijata Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. da prevodim sa bosanskog jezika na engleski jezik, kao i s engleskog na bosanski jezik.
- 2) Mustafa Fazlić mi je dao do znanja da govori i razumije bosanski jezik.
- 3) Gore navedenu izjavu sam usmeno prevela s engleskog na bosanski jezik u prisustvu Mustafe Fazlića koji je, po svemu sudeći, čuo i razumio prijevod ove izjave.
- 4) Mustafa Fazlić je potvrdio da su, po njegovom znanju i sjećanju, činjenice i ostalo navedeno u ovoj izjavi istinite, onako kako sam ih prevela, što je potvrdio svojeručnim potpisom na predviđenom mjestu.

Datum: 22. juna 1997.
Potpis: /potpisano/

